

Experiència seleccionada en la modalitat de comunicació audiovisual

DADES DEL CENTRE

Codi del centre 08021351

Nom del centre Escola Alfonso XIII

Localitat Molins de Rei

TÍTOL

Aprofundiment de la comprensió de textos a partir de lectures guiades

BREU RESUM DE LA PRÀCTICA

Primer, triem diferents tipologies textuais, tenint en compte el contingut, el currículum i els interessos dels alumnes.

En segon lloc, analitzem les dificultats del text i les seves possibilitats, tant des del punt de vista lèxic com morfosintàctic.

A continuació, dissenyem les **activitats prèvies a la lectura** per tal d'activar els coneixements previs i lingüístics dels alumnes.

Un cop definides les activitats a realitzar abans de la lectura, recuperem les anotacions realitzades durant l'anàlisi del text i elaborem **les preguntes i les pauses que calen fer durant la lectura**.

Durant la pràctica, els alumnes tapen el text fins la pausa assenyalada i llegeixen el fragment. Els mestres realitzen les preguntes oralment i els alumnes intervenen per trobar explicació als punts difícils del text.

Tot seguit, dissenyem **les activitats posteriors a la lectura**. Les activitats són variades i dissenyades per poder treballar per parelles i individualment.

Finalment s'elabora una graella resum i es comprova si la comissió ha plantejat una feina coherent encaminada a treballar els diferents tipus de comprensió: literal, inferencial i profunda.

En acabar aquest procés, els alumnes fan servir els materials complementaris per tal de posar en pràctica, a través del joc, allò que han après.

DESCRIPCIÓ

Curs acadèmic 2008-2009

Punt de partida Durant el curs 2003-04 el claustre va treballar com a objecte d'avaluació interna la metodologia de la comprensió lectora amb l'ajut d'una assessora enviada pel Departament d'Educació.

Després d'una reflexió en profunditat sobre la importància de llegir

eficientment i amb l'objectiu d'ajudar els nostres alumnes a desenvolupar capacitats cognitives superiors, com ara, la reflexió, l'esperit crític i el seu creixement intel·lectual, els mestres vam acordar la preparació de lectures guiades.

L'acceptació del Projecte per al Desenvolupament de la Competència Comunicativa Lingüística, amb una durada de tres cursos escolars i actualment en procés de desenvolupament, ens ha permès finançar alguns dels materials necessaris per portar a terme la creació d'aquestes lectures guiades.

Durant el curs escolar 2007-2008 es va crear la comissió de llengües per tal d'elaborar les lectures guiades i els materials complementaris.

Aquesta comissió està integrada per representants de tots els cicles (Educació Infantil i Primària), la cap d'estudis i les dues especialistes d'anglès, una de les quals és la coordinadora lingüística.

Aquestes lectures guiades tenen un enfocament didàctic processual, seguint les orientacions i propostes fetes per Daniel Cassany, Marta Luna, Glòria Sanz, Joana Lladó, Miquel Llobera... sobre tractament de les llengües.

Es preparen lectures relacionades amb diferents àrees del currículum (socials, naturals, català...).

Es realitzaran amb una freqüència, com a mínim, d'un cop al trimestre a tots els cursos, des de Ed. Infantil fins a 6è de Primària.

Abasten diferents tipologies textuais i treballen les microhabilitats necessàries i escaients a cada tipus de text.

S'elaboren materials adients i complementaris (suports visuals, auditiu, jocs) per tal d'activar els coneixements previs i desenvolupar estratègies al llarg de tot el procés lector (**abans de la lectura/durant la lectura /després de la lectura**).

La metodologia afavoreix la interacció constant entre els alumnes i el/la mestre/a i entre els mateixos alumnes (treballant per parelles, en petit grup, en gran grup) tot i que es dissenyen també activitats de caire individual

Objectius

- Crear lectors competents que siguin capaços d'adaptar-se a cada situació i que utilitzin diverses microhabilitats de lectura (anticipar, verificar, interpretar, relacionar, deduir, discriminar, generalitzar, sintetitzar, retenir, aplicar, valorar...).
- Ajudar els nostres alumnes a fer abstraccions, a entendre conceptes nous, a relacionar els coneixements assolits i a concretar-los, realitzant tasques dissenyades per aquestes fites.
- Enriquir el lèxic dels nostres alumnes i comprendre el significat del vocabulari específic relatiu al tema.
- Afavorir les habilitats d'inferències lingüístiques entre L1,L2 i L3, realitzant activitats amb aquesta finalitat.
- Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi dels alumnes.
- Afavorir les habilitats comunicatives i interactives dels alumnes.
- Saber trobar informació específica o general.
- Entendre els discursos diversos sobre temes quotidians o generals.
- Captar la intencionalitat, diferenciar allò important d'allò que no ho és, captar l'organització de la informació, reconèixer l'estructura del text i valorar la riquesa del llenguatge.
- Diferenciar segons l'estructura els diferents tipus de textos.
- Utilitzar el context, els coneixements previs i els referents.
- Entendre discursos diversos de temes generals i propers en situacions habituals.
- Seguir instruccions encadenades.
- Prendre part en conversacions de manera adient.
- Copsar informació general i específica.
- Mantenir converses amb un o diversos interlocutors.
- Desenvolupar actituds cooperatives.
- Aprendre a comunicar-se coherentment per escrit, produint textos d'una extensió considerable sobre un tema de cultura general.
- Desenvolupar les destreses psicomotrius necessàries per poder desenvolupar habilitats superiors.
- Adquirir destreses cognitives superiors, com ara, planificar, generar i ordenar idees, revisar i reformular.
- Aconseguir que l'alumne descobreixi l'interès, el plaer i els beneficis que li pot proporcionar l'expressió escrita.

Desenvolupament de l'experiència

La Comissió de Llengües va decidir començar a preparar lectures guiades de l'àrea de català i, en aquest moment, gairebé la majoria estan elaborades.

Primer triem diferents tipologies textuales, tenint en compte el contingut, el currículum i els interessos dels alumnes (poemes, contes i narracions d'aventures), intentant abastar textos que es mouen des de la tradició popular (contes, poemes) i la literatura catalana (Folch i Torres), fins a la literatura fantàstica anglosaxona (Tolkien). En aquest moment de la tria, és important tenir en compte les aportacions de la persona que portarà a terme la lectura ja que coneix bé els alumnes per als quals es fa la feina.

En segon lloc analitzem les dificultats del text i les seves possibilitats, tant des del punt de vista lèxic com morfosintàctic. Aquí també és essencial l'anàlisi col·lectiu ja que serà determinant en el tipus de preguntes que es realitzaran durant la lectura i en les activitats un con

feta la lectura.

A continuació, es dissenyen les **activitats prèvies a la lectura** per tal d'activar els coneixements previs i lingüístics dels alumnes. Aquestes acostumen a fer-se amb l'ajut de materials visuals i atractius que afavoreixen de seguida la interacció comunicativa.

Un cop definides les activitats a realitzar abans de la lectura, es recuperen les anotacions prèvies sobre la complexitat i l'explotació del text i **s'elaboren les preguntes i les pauses que calen fer durant la lectura**. Aquestes preguntes han d'anar encaminades a afavorir, sobretot, la **comprensió inferencial**, tot i que també s'han de plantejar preguntes de tipus literal. En aquest fase cal afinar en la detecció de les dificultats, com ara, anàfores, vocabulari específic del tema, arcaïsmes, relacions de causa i efecte... per tal de saber plantejar la pregunta adient.

Els alumnes tapen el text fins la pausa assenyalada i llegeixen el fragment. En aquest punt, el mestre o mestra realitza les preguntes oralment i els alumnes intenten trobar explicació als punts difícils del text.

Quan ja s'han elaborat les preguntes a realitzar oralment durant la lectura, es dissenyen **les activitats posteriors a la lectura**. Les activitats han de ser variades i han d'estar dissenyades per treballar per parelles i individualment.

Finalment s'elabora una graella resum i es comprova si la comissió ha plantejat una feina coherent encaminada a treballar els diferents tipus de comprensió: literal, inferencial i profunda.

En acabar aquest procés, els alumnes fan servir els materials complementaris per tal de posar en pràctica, a través del joc, allò que han après.

D'aquesta manera, els professors i els alumnes poden avaluar tant l'assoliment de gran part dels objectius i continguts com la idoneïtat dels materials creats

**Treball competencial
(metodologia/tipologia
d'activitats/organització social)
Veure annex guia
d'ús**

En primer lloc, al llarg de totes les lectures guiades es treballa, especialment, la competència comunicativa lingüística i audiovisual. (Activitats abans de la lectura, activitats durant la lectura i després de la lectura)

En segon lloc, es treballen de manera conjunta els continguts conceptuals, procedimentals i actitudinals.

La comissió de llengües de la nostra escola selecciona les lectures en base a **criteris d'enriquiment lèxic, cultural i conceptual** per tal que la realització d'aquesta pràctica esdevingui **coneixement** per als nostres estudiants, per tant, l'acord sobre la tria de continguts, objectius i procediments és inherent a la pròpia praxi. En conseqüència, l'**enfocament** és **transversal** ja que els textos triats en català són variats i es relacionen amb facilitat amb diferents àrees i temes. Per exemple, la lectura de 3r. és un conte sobre el petit faraó Tutankamon i aquesta lectura obre la porta a realitzar tot un seguit d'activitats relacionades amb Egipte i la seva cultura, on **s'integren múltiples coneixements de diferents àrees**.

En el cas d'una lectura guiada sobre un fragment del "Hobbit", el mestre desplega un requitzell d'imatges d'éssers fantàstics (dracs bruixes

ogres...) que generen una resposta emocional i comunicativa instantània, és a dir, **connecten amb els interessos de l'alumnat**. Aquest petit suport desencadena una pluja d'idees, en gran grup, molt enriquidora per a tothom.

La realització de xarxes, de diagrames (a la pissarra), durant la pluja d'idees, activa els coneixements previs culturals i alhora els lingüístics i ajuda a expandir el coneixement. Provoca la interacció entre els propis alumnes i també amb el docent. És el moment ideal per treballar les normes de convivència, el respecte envers l'altri i afavorir la participació de tots els alumnes (activitats abans de la lectura).

Durant el procés lector, que es realitza a nivell oral i en gran grup, la transversalitat de la lectura i les dificultats comprensives de la mateixa afavoreixen també la participació activa dels alumnes, sobretot en la formulació d'hipòtesis i en les verificacions de les mateixes.

En acabar aquesta fase del procés lector, els alumnes realitzen les activitats d'expressió escrita, que acostumen a ser molt diverses, per tal de treballar diferents microhabilitats i afavorir diferents tipus d'agrupaments i ritmes d'aprenentatge dins l'aula. Pel que fa al tipus d'organització, algunes activitats es poden realitzar en parelles i d'altres individualment, a criteri dels mestres.

Les activitats poden contenir resums, textos amb buits, frases per acabar o relacionar, dibuixos seqüencials, exercicis de lèxic (sinònims, antònims, prefixos, definicions...), activitats de comprensió d'elecció múltiple, exercicis morfosintàctics (utilització de connectors, ordenació de frases, de fragments...). D'aquesta manera, **els exercicis presenten diferents graus de complexitat**.

En les **tasques de caire individual** és on l'alumne deixa palesa la seva comprensió profunda del text, donant la seva opinió, canviant trets d'algun personatge, imaginant una situació o un desenllaç diferent, triant la part que més li ha agradat...

D'una banda, aquesta mena de pràctica d'expressió escrita afavoreix la reflexió, l'anàlisi i **desenvolupa l'esperit crític afavorint l'autonomia personal**.

D'una altra banda, la producció escrita demana la **revisió de la feina feta, l'autocorrecció** del text amb l'ajut del mestre i, molt sovint, la reescriptura de la feina feta. Aquesta exigència fa que l'alumne desenvolupi **actituds positives d'esforç i treball** envers la feina ben feta. Endemés, la progressiva consciència sobre el propi aprenentatge facilita l'assoliment d'una bona **autoestima**.

En acabar les activitats escrites, els alumnes juguen amb diversos materials, per tal de reforçar l'aprenentatge d'una manera més divertida. Aquests jocs normalment són de cartes, de sinònims, de relacionar imatges amb descripcions, de fer un mapa conceptual en grups...

Temporització	<p>La Comissió de Llengües es reuneix setmanalment per a l'elaboració de les lectures guiades.</p> <p>En acabar el procés, els alumnes llegiran 3 lectures guiades cada curs.</p>
Recursos humans i materials	<p>La Comissió de Llengües. Tutors i tutores.</p> <p>Els diners de finançament obtinguts a partir del Projecte de Desenvolupament de la Competència Comunicativa Lingüística, presentat per la nostra escola.</p> <p>Aportació de recursos per part de la nostra escola.</p>
Valoració i conclusions	<p>L'elaboració de lectures guiades és un treball laboriós, però enriquidor. D'una banda afavoreix la pràctica compartida i el treball en equip dins del centre i de l'altra fa posar el mestre en situació d'analitzar i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge de l'alumne, tant pel que fa a l'expressió escrita com a la comprensió lectora.</p> <p>Cada curs escolar la Comissió de Llengües ha de vetllar pel bon estat del material utilitzat (el centralitza i el revisa al final del curs escolar). També s'encarrega de traspasar aquest material al tutors de cada cicle a l'inici del curs i d'explicar la metodologia als mestres nous.</p> <p>El alumnes es motiven i gaudeixen de la realització de les lectures guiades, doncs els suposa un treball diferent i amb materials també diferents dels que estan acostumats (recordem que a l'escola treballem amb llibres de text).</p> <p>Aquesta manera de treballar respecta els diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes, ja que quan s'activen coneixements previs, tot l'alumnat pot aportar la seva experiència, indiferentment del seu nivell.</p> <p>Per tal que el treball sigui realment efectiu cal estendre el procés a les altres àrees, per tal que l'alumne apliqui les estratègies apreses davant de qualsevol text. Caldrà anar enretirant la bastida que s'ha construït per acompanyar els nens i les nenes en aquest procés.</p> <p>Els resultats de les proves de competències bàsiques que es vagin aplicant al centre ens donaran una visió objectiva del nivell de comprensió lectora del nostre alumnat.</p>
Documentació complementària	<p>Lectura: " El petit Tut" (activitats de tot el procés).</p> <p>Text expositiu sobre Egipte (material per al mestre).</p> <p>Poemes.</p> <p>Fitxes d'ampliació L3.</p> <p>Graella resum del procés.</p> <p>4 carpetes amb imatges per fer pluges d'idees.</p> <p>Materials per als alumnes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jocs de relacionar imatges amb definicions sobre símbols i amulets. - Jocs de relacionar descripcions amb imatges de déus i deesses. - Jocs de cartes. - Jocs de mapes conceptuals.
Aspectes innovadors	<p>Enfocament processual, interactiu i transversal.</p> <p>Treball d'equip, tant per part dels docents com de l'alumnat.</p> <p>Utilització de diferents recursos materials, molts dels quals tenen un caràcter lúdic.</p>
Eficiència	<p>L'eficiència es podrà valorar a llarg termini, quan el centre haqi portat a</p>

terme les tres lectures guiades per curs durant uns quants anys i s'hagin pogut comprovar els resultats ens els alumnes de 6è.

criteris d'avaluació

L'alumne participa de forma adequada en les situacions comunicatives habituals, respectant les normes d'interacció oral i mostra interès i respecte quan parlen els altres.

Aplica a la lectura individual o col·lectiva algunes estratègies apreses, com ara, la lectura del títol i l'anàlisi de les il·lustracions per tal d'anticipar i formular hipòtesis sobre el contingut de la lectura.

Utilitza el context, els seus coneixements previs i referents sobre el tema per tal d'aprofundir en la seva comprensió.

Comprèn els missatges orals que es produeixen en les activitats d'aprenentatge i té capacitat de fer una síntesi oral a partir d'allò que s'ha explicat o exposat.

Aplica estratègies per comprendre el sentit global i informació específica dels textos escrits de tipologia diversa.

És capaç d'anticipar i formular hipòtesis sobre el text que llegeix i més endavant comprovar les seves prediccions.

Sap respondre o formular preguntes sobre el text que es treballa.

Identifica les semblances i les diferències entre el català i castellà com a llengües romàniques, arriscant-se a trobar el significat.

Copsa la intencionalitat del text, capta la seva organització i estructura i valora la riquesa del llenguatge.

Coneix la terminologia gramatical bàsica adient per a la seva edat.

Observa el funcionament de la llengua: els canvis d'ordre, la formació de paraules, les anàfores, analogies, entre altres.

Sap donar una opinió personal argumentada sobre la lectura, els personatges, la trama, les descripcions...

Mostra una progressiva autonomia en l'aprenentatge, reflexiona sobre el procés, accepta els errors i s'autocorregeix.

Valora la diversitat lingüística i cultural, manifestant interès per la lectura en general i pels textos tradicionals i literaris.

Desenvolupa actituds de cooperació amb el grup classe o bé en el treball per parelles.

Mostra interès en participar en els jocs manipulatius en acabar la lectura i interacciona correctament amb el grup.

És capaç d'aplicar els coneixements apresos en la realització de jocs, murals, mapes conceptuals, etc.

Millores

S'ha aconseguit treballar de forma transversal la comprensió lectora a partir d'uns criteris acordats entre tot el centre.

Es dona molta importància a l'aprenentatge de la comprensió lectora a nivell de tota l'escola, aspecte imprescindible per a l'adquisició de les competències bàsiques.

El treball en equip que suposa l'elaboració de les lectures guiades enforteix els vincles entre els mestres de l'escola.

Els materials complementaris que s'elaboren per a cada lectura es comparteixen amb altres àrees (Per exemple, els jocs amb imatges serveixen també per practicar vocabulari i estructures tan en anglès com en castellà). En aquests moments l'escola disposa de material divers "fet a mida" que és aplicable en més d'una situació.

El plantejament de la realització de les lectures guiades en el marc del

Projecte de Competència Comunicativa Lingüística del centre ajuda a definir la nostra línia d'escola.

Quan puguem avaluar els resultats de l'aplicació de les lectures, podrem parlar de la millora de la competència comunicativa lingüística del nostre alumnat. Tot allò que suposa una millora per als alumnes, suposa una millora per al centre.

AUTORIA DE L'EXPERIÈNCIA

Coordinació	Nerea Larrañaga Mendia
Professorat implicat	Comissió de Llengües i tutors

CONTACTE

Nom i cognoms	Nerea Larrañaga Mendia
Telèfon	93 680 16 45
Unitat	Escola Alfonso XIII (Molins de Rei)

